

1977-2022 YILLARI ARASINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK DÜŞÜNCESİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Esra SİPAHİ DÖNGÜL*

Öz

Bu çalışmada, "Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)" ile ilgili yapılan çalışmaların analizi görsel olarak sunarak çalışmanın etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Web of Science'da (WOS) 1977-2022 yıl aralığında yayınlanmış olan çalışmaların bibliyometrik analizi VOSviewer (Version 1.6.9) paket programı ile analiz edilmiştir. "Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)" sözcüğünün yer aldığı "başlığın, içeriğinin ve anahtar kelimesinin tüm dillerde ve tüm yayın türlerinde" taranması amaçlandığından 1945 esere erişilerek analizler gerçekleştirilmiştir. "Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)"ne dair önceki yayınlanan eserlerin yıl bazlı dağılımına bakıldığında en fazla yayın yapılan yıl 173 eser ile 2021 yılıdır. En fazla yayınlanan eserlerin yayın türüne göre dağılımında ise 1.877 dergi makalesine erişilmiştir. Yayınlanan eserlerin ülkelere göre dağılımında en fazla yayın sayısı 1.588 ile Türkiye'dir. En fazla yayın sayısı 1.222 ile İngilizce dilindedir. Yazarlar arası iş birliğini gösteren ortak yazar bağlarına dair sonuçlara göre Gürkan Öztürk 16 eser ile en fazla esere sahiptir. En fazla atıf alan ülke; Türkiye'dir (9.256 atıf). Kurumların bibliyometrik eşleşme analizine göre Atatürk Üniversitesi 384 eser ile önde gelmektedir. Anahtar kelimelerden en fazla kullanılanlar 130 tekrar ile Türkiye, 73 tekrar ile Mustafa Kemal Atatürk, 39 tekrar ile modernization (modernleşme), 24 tekrar ile eğitim (education), 19 tekrar ile İslam (Islam) ve The Ottoman Empire (Osmanlı İmparatorluğu), 15 tekrar ile milliyetçilik, 14 tekrar ile Kemalism (Kemalizm), 9 tekrar ile secularism (laiklik) ve critical thinking (eleştirel düşünme), 7 tekrar ile democracy (demokrasi) olmuştur. Bu çalışma, 1977-2022 yıl aralığında Web of Science'da (WOS) yayınlanan çalışmaların bibliyometrik analizi ile sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti, Liderlik, Eleştirel Düşünme, Modernleşme, Milliyetçilik.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON CONTEMPORARY TURKISH THOUGHT BETWEEN 1977-2022

Abstract

This study aims to visually reveal the impact of research by conducting a bibliometric analysis on "Contemporary Turkish Thought" using the Web of Science (WOS) data from 1977-2022 using the VOSviewer (Version 1.6.9). Since the goal was

* Dr. Öğr. Üyesi., Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, esrasipahidongul@aksaray.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6495-4378>

to scan the title, content, and keywords of the term "Contemporary Turkish Thought" in all languages and types of publications, 1,945 works were accessed and analyzed. Examining the year-based distribution of previously published works on "Contemporary Turkish Thought" the year with the highest number of publications is 2021, with 173 works. In the distribution of the most published works by publication type, 1,877 journal articles were reached. In the distribution of published works by country, the highest number of publications is in Türkiye with 1,588. The largest number of publications is in English, with 1,222. According to the results regarding co-author connections, which indicate collaboration between authors, Gürkan Öztürk has the most works with 16. The country with the most citations is Türkiye (9,256 citations). According to the bibliometric matching analysis of institutions, Atatürk University is the leader with 384 works. The most commonly used keywords are Turkey with 130 repetitions, Mustafa Kemal Atatürk with 73 repetitions, modernization with 39 repetitions, education with 24 repetitions, Islam and the Ottoman Empire with 19 repetitions, nationalism with 15 repetitions, Kemalism with 14 repetitions, secularism and critical thinking with 9 repetitions, democracy with 7 repetitions. This study is limited to the bibliometric analysis of studies published in the Web of Science (WOS) between 1977-2022.

Keywords: *Republic of Türkiye, Leadership, Critical Thinking, Modernization, Nationalism.*

Giriş

Çağdaş Türk Düşüncesi, geçmişten günümüze uzanan bir süreçte çeşitli düşünce akımlarının etkileşimiyle şekillenmekte; günümüzde ise geçmişin izlerini taşıyarak küreselleşme, teknolojik ilerlemeler ve toplumsal değişimlerle birlikte dönüşmeye devam etmektedir. Literatürde, bu konudaki yayınların bibliyometrik analiz bileşenlerini ele alan bir çalışmaya rastlanılmadığından bu çalışma tercih edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı; Çağdaş Türk Düşüncesi değişen politik, sosyal ve kültürel bağlamların etkisiyle sürekli evrildiğinden bu konu üzerine yapılan yayınların sayısal verilerini inceleyerek bu alandaki trendleri, gelişmeleri ve etkileşimleri analiz etmektir. Ayrıca çalışma, hangi yazarların ve eserlerin daha fazla alıntılındığını, hangi konuların daha çok ele alındığını belirleyerek araştırmacılara ve akademisyenlere alandaki öncelikleri ve eğilimleri göstermeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın literatürdeki eğilimleri anlamak ve alanındaki çalışmalara katkıda bulunmak isteyen araştırmacılar için ışık tutacağı düşünülmektedir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çağdaş Türk Düşüncesi ile ilişkilendirilen birçok kavram bulunmaktadır. Bu kavramlar, Türkiye'nin siyasi, kültürel ve toplumsal gelişiminde önemli rol oynamıştır. Dolayısıyla "Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)", ülkenin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dinamikleri göz önünde bulundurularak şekillenmektedir. Kara'ya

(2003) göre Osmanlı Devleti'nde ıslahat/modernleşme teşebbüslerinin başladığı XVIII. yüzyılın son çeyreğinden günümüze kadar uzanan din, siyaset, hukuk, ahlak, sosyal hayat, bilim, medeniyet gibi konularda ortaya konan bütün düşünce faaliyetleri Çağdaş Türk Düşüncesi kavramı altında toplanabilir.

Çağdaş Türk Düşüncesi, Türkiye'nin ve Türk kültürünün modern dönemdeki entelektüel ve felsefi gelişimini kapsayan zengin bir alandır. Bu düşüncenin şekillenmesinde, eleştirel düşünme, modernleşme ve milliyetçilik gibi temel kavramlar önemli bir role sahiptir. Bu kavramlar, Çağdaş Türk Düşüncesinin merkezinde yer alırken birbirleriyle derin bir ilişki içindedir. Eleştirel düşünme, modernleşme ve milliyetçilik, Çağdaş Türk Düşüncesinin farklı yönlerini anlamak için birbirlerini tamamlamaktadır.

Eleştirel düşünme, farklı bakış açılarını değerlendirme ve analiz etme becerisini içerdiğinden bu kavram da Çağdaş Türk Düşüncesinin gelişiminde farklı ideolojilerin ve düşünce akımlarının etkileşimiyle bağlantılıdır. Patrick (1986; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 196), eleştirel düşünmeyi toplumsal özgürlükler ve demokrasi bağlamında değerlendirerek kapalı, totaliter toplumların genel kabul görmüş fikirlerin eleştirilmesine onay vermediklerini, oysa demokratik bir toplumun okullarında sorgulamanın ve eleştirmenin teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda eleştirel düşünmenin, demokratik yönetimlerin ilerlemesine ve toplumun özgürleşmesine faydalı olduğu anlaşılmaktadır (Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 196). Bu doğrultuda eleştirel düşünme becerileri, demokratik bir toplumun sağlıklı işleyişine ve modernleşme sürecinin daha dengeli bir şekilde yönlendirilmesine yardımcı olabilmekte ve modernleşmenin getirdiği değişimleri analiz etme ile olumlu ve olumsuz yanlarını görebilme yeteneğini destekleyebilmektedir.

Öncelikle modernleşme ve milliyetçiliğin birbirleri ile ilişkili süreçler olduğunu belirtmek gerekmektedir. Günümüzde gerek milliyetçiliğin gerekse modernleşmenin doğasının “çatışmalarla dolu, çoğu kez devrimci, hatta acımasız olduğu konusunda” genel bir görüş birliği bulunmaktadır (Ana Britannica, 1992, s. 165; Aksakal, 2010, s. 247). Bu bağlamda modernleşme ve milliyetçilik, söylem düzeyinde evrensel bir uzlaşmaya gerek duymayan, kalabalıkların uymasının veya inanmasının yeterli olduğu bir dünya görüşü ve yaşam biçimi olarak da ifade edilebilmektedir (Aksakal, 2010, s. 247). Modernleşme süreci, milliyetçilik duygusunu beslerken, milliyetçilik de modernleşmeyi etkileyebilir. Bu ilişki karmaşık ve çok yönlüdür, çünkü modernleşme ve milliyetçilik, birbirlerini etkileyen ve karşılıklı olarak dönüştüren süreçlerdir.

Modernleşmenin, Türkiye'nin tarihsel sürecinde yaşadığı dönüşümü ifade ettiğini belirtebiliriz. Modernleşme, genellikle endüstrileşme, teknolojik gelişmeler, ekonomik değişim ve toplumsal yapıda dönüşüm gibi unsurları içeren bir toplumsal ve kültürel değişim sürecidir. Bu süreçler toplumun geleneksel yapısını etkiler ve insanların yaşam tarzlarını, düşünce sistemlerini ve toplumsal ilişkilerini değiştirebilmektedir. Modernleşme ve milliyetçilik

ilişkisi, milliyetçilik araştırmalarında odak olan konuların başında yer almaktadır. Milliyetçiliğin, modernleşme sürecine etkisini anlamak için, milliyetçiliğin hâkim/etkin bir ideoloji haline geldiği 19. yüzyıl Batı Avrupa coğrafyasının zihniyet dünyasına nüfuz etmek gerekmektedir. Bu dönem insanının dünyaya bakışı, özellikle zamanı kavrayışı yani tarih anlayışı ve gelecek kurgusu, milliyetçilik söylemine ana rengini vermektedir (Özkan Kerestecioğlu, 2022). Milliyetçilik, belli bir ulus veya etnik grubun ortak bir kimlik, kültür veya tarih paydası etrafında bir araya gelmesini vurgulamaktadır. Modernleşme süreci genellikle toplumun kimlik algısını etkilemekte ve bireylerde ulusal kimlik veya milliyet duygusunun güçlenmesine katkıda bulunabilmektedir. Batı dünyasının değerleriyle kendi kültürel mirasının sentezi ve bu sentezin Türk düşüncesine etkisi, Çağdaş Türk Düşüncesinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamıştır.

Milliyetçilik ise, Türk kimliğinin ve kültürel öğelerin vurgulanmasıyla ilgili olup Çağdaş Türk Düşüncesinin temel taşlarından biridir. 20. yy öncesinde sistematik olarak ele alınmayan milliyetçilik, ancak 1920'li yıllarda akademik bir konu olarak ele alınmış ve daha nesnel bakış açılarıyla incelenmiştir. Bu noktada milliyetçilik tartışmasını alevlendiren, milliyetçiliğin modernleşme süreçleriyle olan ilişkisidir. Söz konusu tartışmalarda milletler ve milliyetçiliğin modern çağa ait yapılar olduğu görüşü hâkimdir (Aksakal, 2015, s. 203).

Kavramsal olarak Türk milliyetçiliği, Türk milleti olarak adlandırılan Türkiye halklarının bütünü için yeni bir çağın açılması ve modern dünyaya entegrasyonu anlamına gelmektedir. Milliyetçiliğe bağlı bir şekilde gelişen ve organik olduğu düşünülen modernleşme hareketleri, toplumun bütünü ilgilendirip onların sosyal, iktisadî ve kültürel hayatları üzerinde çağdaş değişiklikleri, köklerinden de kopmadan, farkındalık düzeyinde sağlamaktadır (Özüçetin, Karakaya, 2023, s. 37).

Çalışmanın bu bölümünde “Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)” ile ilişkili “Eleştirel Düşünme”, “Modernleşme” ve “Milliyetçilik” kavramlarına dair literatür çalışmalarına yer verilmektedir. Bu kavramlar arasındaki ilişki ve etkileşim, Çağdaş Türk Düşüncesinin dinamik doğasını anlamak için önemlidir. Bu bağlamda, bu kavramlar arasındaki derin ilişkiyi anlamak, bu alandaki akademik çalışmalara ve düşünsel tartışmalara yön vermek için bu kavramlara odaklanılmıştır.

1.1. Eleştirel Düşünme

Eleştirel sözcüğünün İngilizce karşılığı olan "critical" sözcüğü; değerlendirme, yargılama, ayırt etme anlamlarını ifade eden Yunanca "kritikos" teriminden türetilmiş, Latince'ye "criticus" olarak geçerek bu şekilde diğer dillere aktarılmıştır (Kaya, 1997; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 194).

Eleştirel düşünme, bir konuyu veya durumu yüzeysel olarak değil, derinlemesine ve analitik bir şekilde inceleyerek değerlendirmeyi ve anlamayı ifade etmektedir. Bu tür düşünme, bilgiyi basitçe kabul etmek yerine, bilgiyi sorgulamak, analiz etmek, farklı açılardan bakmak ve mantıklı sonuçlara ulaşmak için gereklidir.

Genel olarak eleştirel düşünme, düşünürün kendisini geliştirdiği herhangi bir konu, içerik veya sorun ile sorumluluğunu ustalıkla üstlenerek düşünme kalitesini ortaya koymaktadır. Ayrıca düşünmenin doğasında olan standartlar ile entelektüel standartları empoze etmektedir (Paul ve Elder, 2004, s. 1; Karbalaei, 2012, s. 121).

Hem kişisel hem de mesleki yaşamlarında daha başarılı kararlar vermek isteyen bireylerin eleştirel düşünme kapasitelerini geliştirmek ve yüksek önemi olan kararlar alırken karar tekniklerinden yararlanmak oldukça önemlidir (Turan vd., 2019, s. 1). Beyer (1995) eleştirel düşünmenin öğretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bunun millet için gerekli olduğunu belirtmektedir. Demokrasinin var olduğu bir toplumda başarılı bir şekilde yaşayabilmek için, insanların eleştirel düşünebilmesi gerektiğini savunarak kişisel ve toplumsal konularda sağlam kararlar almak için eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmektedir (Karbalaei, 2012, s. 126). Öte yandan eleştirel düşünme yapıcı bir güç olmanın ötesinde erken aşamada devreye girerse, yani öğrenmeksizin, sorunu ilk önce detaylı bir biçimde anlamadan düşünülürse, yıkıcı da olabilmektedir (Musametov, 2021, s. 46).

Watson ve Glaser'a (1964) göre ise eleştirel düşünme; problemin çözülmesi, sorgulanması ve araştırılması gibi kazanımları kapsayan bir süreçtir (Akar Vural ve Kutlu, 2004, s. 190). Jusso (2007, s. 70) Lipman'ın eleştirel düşünme özelliklerine dair fikirlerini dört başlıkta ele almıştır. Lipman "eleştirel düşünmenin" (1) yargılamayı kolaylaştırdığını çünkü (2) kriterlere bağlı olduğunu, (3) kendi kendini düzelttiğini ve (4) bağlama karşı duyarlı olduğunu kastetmektedir (Demir vd., 2011, s. 548).

Carr'a (1988) göre düşünmeyi vurgulayan bir ortamda hedefler, uygulama ve analizi içermelidir. Bu durum farklı düşünme ve organize etme fırsatları yaratan fikirleri ve değer yargılarını desteklemeye katkıda bulunacaktır. Dolayısıyla verimli bir öğrenme ortamı teşvik edilerek eleştirel düşünmeye aktif katılım sağlanmış olacaktır (Karbalaei, 2012, s. 122). Mariorana'a (1992) göre soru sorma davranışını içeren eleştirel düşünme; kavrama, bakış açılarını değerlendirme ile problem çözme süreçlerine odaklanmaktadır (Akar Vural ve Kutlu, 2004, s. 190). Paul ve Elder'a (2004, s. 2) göre eleştirel düşünme ideal olarak bir amaca yönelik olarak meşgul olma yeteneği olup sosyal önyargılardan uzaktır. Bu durum kişisel düşünmenin ortadan kalkmasını sağlamaktadır (Karbalaei, 2012, s. 124).

Eleştirel düşünebilme ve etkili kararlar alabilme, eğitilmiş bir kimsede bulunması gereken bilişsel yeteneklerdir (NCEE, 1988; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 196). Demokratik bir toplumda bireylerin eleştirel düşünme

becerilerine sahip olmaları, eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini karşılaştıkları karmaşık sosyal sorunların çözümünde uygulamaları oldukça önemlidir (Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 196).

1.2. Modernleşme

Geleneksel toplum düzeninden modern topluma geçişte, geleneksel yapıların çözülerek, Osmanlı millet sisteminin bozulması modernleşme ile yakından ilgilidir (Aksakal, 2015, s. 217). Osmanlı modernleşmesi sadece Osmanlı Türkiye'sini kapsayan bir mesele değildir (Ortaylı, 2004, s. 13; Aksakal, 2010, s. 249). Fransız İhtilali'nin tüm kıta sathında yaydığı milliyetçilik dalgasıyla güçlenen, fakat esasen Ortaçağ'dan beri Balkanlarda mevcut bulunan örtülü devlet yapıları, kilise, dil, edebiyat ve her daim canlı tuttıkları bağımsızlık idealiyle hem tüm Osmanlı modernleşmesinin hızlandırıcısı olmuş, hem de devletin yıkılışına ve yeni ulus-devletlerin doğuşuna temel oluşturmuştur (İnalçık, 1943, s. 76; Aksakal, 2010, s. 249).

Osmanlı toplumunun Müslüman ve daha çok dinî karakterli bir toplum olması dolayısıyla Batı kaynaklı yeniliklere karşı direnç göstermiştir. Buna bağlı olarak yöneticilerin birçok kez, eskinin tatbiki eğilimleri içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. 19. yüzyılda II. Mahmut'un yapmış olduğu ıslahatlar, toplum tarafından yabancılaşmak olarak yorumlanmış, bunu uygulayana da uygulamanın kendisine de tepkilerin doğmasına neden olmuştur. Toplum yeni dinamikleri benimsemekte güçlük çekse de modernizmin önu tikanamamıştır- (Özüçetin, Karakaya, 2023, s. 31).

Türkiye'de erken Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen kökten kopuş şeklindeki modernize modernleşmeci çabalar, karşısında tarihselliği ilk modernleşme çabalarına kadar giden, muhafazakâr ya da demodernize modernleşme tepkilerinin doğmasına da neden olmuştur (Akpolat, 2016, s. 299).

Türkiye'nin Osmanlı son yüzyılı ile başlayan (Yıldırım, 2022, s. 124) modernleşme hadisesi, ızdırârî veya ihtiyarî bir yenileşme veya en mûnis tabirle tadil sürecidir. Bu bağlamda Çağdaş Türk Düşüncesinde ana hattın yenilikler, değişmeler, tadiller üzerinde cereyan ettiği açıktır (Berkes, 1978; Kara, 2003, s. 161).

20. Yüzyılın başlarında batılılaşma ekseninde modernizmin topluma aktarılması noktasındaki elitlerin tutumu, modernleşmenin sadece kendileri gibi olabilen kimseler tarafından tatbik edilebileceği yönünde bir yanılığ oluşturmuştur. Eski-yeni, geleneksel-modern, doğulu-batılı gibi çatışmaların, toplumu kutuplaştırdığı, ortaya çıkan bu gerilim atmosferinde ifade edilen terimlerin kavramsallaşamadığı ve müstakil olarak değerlendirilmesini geciktirdiği söylenebilir (Beşirli, 1999, s. 136; Özüçetin, Karakaya, 2023, s. 32).

Cumhuriyet dönemi Türk modernleşmesi, Cumhuriyet devrimleriyle başlayan ve sonrasında uzun yıllar boyunca sürdürülen bir dizi reform ve

değişim sürecini ifade etmektedir (Aslan, 2008, s. 257; Bakan vd., 2013, s. 53).

Hukuk reformlarına bakıldığında hukukun daha tarafsız ve adaletin daha erişilebilir hale gelmesi sağlanmıştır. Modernleşmeyle hukuk alanında, statü hukukundan sözleşme hukukuna geçiş görülmekte, bireyi korporatif sistemin ve belirli statülerin hiyerarşik bağlarından ayıran ve ilişkilerini serbestçe düzenleme olanağı veren bir ortam doğmaktadır (Aslan ve Yılmaz, 2001, ss. 97-98; Bakan vd., 2013, s. 44).

Sanat, edebiyat ve kültürel alanlarda çağdaş ve uluslararası standartlara uygun eserler üretilmesi teşvik edilmiştir. Bu dönemde pek çok önemli sanatçı ve yazar yetişmiştir. Batı edebiyatına dair türler toplumsal alanda görülmüştür. Bu bağlamda “kendini sorgulayan”, “oldukça duyarlı”, “Batı müziği ve edebiyatı hakkında bilgi sahibi”, “bir Avrupa dili konuşabilen”, “pozitivist”, “insana değer veren”, “Batılı yaşam şekline bağlı” Osmanlı/ Türk imgesi inşa edilmiştir. İşlenen konu alanları ise, özgürlük, yeni birey anlayışı, kadın hakları ve sosyal adalet, yurt dışı eğitim, moda, yabancı dil şeklindedir (Göçek, 1999, s. 265; Oğuzhan, 2017, s. 118).

Modernleşme, bir yüzüyle mevcut üretim sisteminin, toplumsal yapının ve devlet mekanizmasının sorunlarını gidermeyi ve kendi ideali ne doğru toplumsal seferberlik başlatarak, kitleleri hareketlendirmeyi esas edinen tek yönlü ama çok boyutlu bir olgudur (Aksakal, 2010, s. 246). Gellner’in işaret ettiği üzere (2008, ss. 93-116; Aksakal, 2010, s. 246) milliyetçiliğin, modernleşmenin en önemli taşıyıcısı olan sanayi toplumunda kendini kitleselleştirme imkânı bulunduğu bugün tüm dünyada kabul gören bir değerlendirmedir.

Berger vd.’ne (2020; Akpolat, 2016, s. 295) göre modernleşme, batıda gelişen teknolojik medeniyetin geleneksel yapıları yıkarak yeni yapıları inşa etmesidir. Bilir’e (2007, s. 113) göre modernleşme sürecine sonradan dahil olan bir ülke olarak Türkiye’de modernleşme, mevcut toplumsal problemlere karşı yegâne çözüm önerisi gibidir. Türkiye Cumhuriyeti’nin modernleşme süreci hala devam etmektedir ve ülke bu alandaki reformları sürdürmektedir.

1.3. Milliyetçilik

Milletin olabilmesi için bir arada yaşayan insanların varlığından daha fazlasına ihtiyaç duyduğudur. (Ortak değerler, ortak dil, inanç, gelenek, kültür, ortak manevi bir payda da buluşma ve tüm bunlarla oluşan homojen bir yapı). Millet, genel anlamda birlikte olabilme birlikte biz diyebilmektir (Aksakal, 2015, ss. 207-208).

Milliyetçilik, bireylerin ortak bir düzlemde hareket etmelerini sağlamaya aracılık eden bir motivasyon unsurudur. İşlevsel boyutta büyük bir öneme sahip olan Türk milliyetçiliği, milli birlik ve beraberlik duygusu ile ülkenin bağımsızlığını güçlendirmiş ve modern devletin oluşumunda rol oynamıştır (Özüçetin, Karakaya, 2023, s. 29). Milliyetçiliğin modernizmle

ilişkisi neticesinde, olası bir kültür kaybının söz konusu ihtimal dahilinde olması ve bu riskin göze alınması, hakların ihlali konusunda bir itiraz doğurmaktadır (Özüçetin, Karakaya, 2023, s. 42).

Milliyetçilik üzerine yazılan birçok eserde ortak olan nokta şudur ki, milliyetçiliğin yirminci yüzyıl öncesinde sistematik ve belirli bir kuramsal çerçeve dahilinde ele alınmadığı görüşü. Bu dönemin eserleri, daha çok felsefi ve ahlaki kaygılarla üretilmektedir (Özkırımlı, 2008; Aksakal, 2015, s. 208). Modernist yaklaşımı benimseyen çalışmaların ortak paydasını milletler ve milliyetçiliğin modern çağa (son birkaç yüzyıla) ait yapılar olduğu görüşü oluşturmaktadır. Bu görüşe göre milletler ve milliyetçilik kapitalizm, sanayileşme, merkezi devletlerin kurulması, kentleşme, laikleşme gibi modern süreçlerle birlikte ya da onların ürünü olarak ortaya çıkar (Aksakal, 2015, s. 209).

Milliyetçilik zamanımızda insan topluluklarını modern devlet elinde güçlü bir bütün hâline getirmektedir (Bilge, 1966; Keskin, 1998, s. 362). Milliyetçilik, tarih boyunca pek çok ülkede, toplulukta ve dönemde farklı anlamlar kazanmış ve farklı şekillerde ifade edilmiş olup milliyetçiliğin tarih boyunca farklı dönemlerde feodalite sisteminden ulusal ekonomilere, imparatorluğun yapılanmasından yerel siyasal birimlere ve dini düşünceden sekülerliğe geçişte etkin rol aldığına (Mazlum Aksoy, 2021, s. 661) dair bazı genel gözlemlerde bulunabilir. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, din ve ırk birliği gibi unsurlara bağlı değildir (Dinç, 2008, s. 2). Ulusal kimlik ve birlik duygusu, insanları birlikte yaşadıkları topluluğa daha fazla bağlı hissettirerek, feodal bağlılıkların yerini almıştır. Kodaman'a (1999, s. 67) göre milliyetçilik, tarihi ve sosyolojik bir varlık olarak millet üzerine bina edilmiş, bir fikri sistem ya da anlayıştır (Şahin, 2015). Milliyetçilik, Türk milletinin birliği ve bağımsızlığına vurgu yapmaktadır. Türkiye'de milliyetçilik, ulusal kimliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla önem taşımaktadır.

Türkiye'de milliyetçiliğin mihenk taşı olan kültür, ortak bir coğrafya da ortak geçmişe sahip toplumun birleştirici ögesidir. Türkiye'de milliyetçilik Osmanlıdan farklı olarak (Osmanlıcılık ve İslamcılık) millet bilincini şekillendiren ve bunun etrafında ortaya çıkan problemlere çözüm üretme çabası içinde olmuştur (Aksakal, 2015, s. 219).

Mustafa Kemal, Türk milletinden hareketle modern ve millî bir parolayla kurtuluşu hedeflemekte, modernizmi ve milliyetçiliği, I. Dünya Savaşı'ndan itibaren maddî ve manevî anlamda son derece yıpratılmış, işgal altında olan ve paylaşılmış bir ülkenin yeniden bağımsızlığını sağlayacağı bir olgu olarak görmekteydi. Mustafa Kemal'in bunu yapmayı istediği dönemde kendisinin muvaffak olmayacağı yönünde bir muhalefet durumunun da söz konusu olduğunu ifade etmekte fayda vardır. Millî Mücadele'nin önemli isimlerinden İsmet Paşa ve Refet Paşa gibi isimler dahi Amerikan mandası altına girmeyi “ehven-i şer” olarak değerlendirmişler, Anadolu'nun merkeze alınarak, toplumla birlikte bir direnişin mümkün ve gerçekçi olmadığı yönünde ifadelere yer vermişlerdir (Dindar, 2014, s. 17; Karakaya, 2023, s.

32). Bakıldığında, milliyetçilik ve modernizm temelinde toplumsal bir hareketin gerçekleşebilmesi için zeminin müsait olmasına ve toplumdaki yeni elitlerin de Türkçü düşünce etrafında birleşmesine rağmen, Anadolu temelli bir halk direnişinin mümkün olarak ele alınmaması, Mustafa Kemal Paşa'nın üstlendiği sorumluluğun derecesini arttırmıştır (Karakaya, 2023, s. 32).

Atatürk milliyetçilik anlayışını “Ne Mutlu Türküm Diyene” sözleriyle ifade etmiştir (Erdoğan, 2022, s. 1184). Atatürk'e göre Türk milliyetçiliği; terakki ve inkişaf yolunda ve milletler arası temas ve münasebetlerde, bütün çağdaş milletlere paralel ve onlarla bir ahenkte yürümekle beraber, Türk içtimai heyetinin hususî seciyelerini ve başlı başına bağımsız hüviyetini korumuş bulunmaktadır (İnan, 1977; Keskin, 1998, s. 363).

Mustafa Kemâl'e göre milliyet prensibi, Türklüğümüzü korumak için çokça itina gösterilecek bir prensiptir (Keskin, 1998, s. 364). Sonuç olarak, Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, Türk milli kimliğini güçlendiren ve bağımsız bir Türkiye'nin temellerini atan önemli bir faktördür. Demokratik değerler temelinde Türk milliyetçiliği, Türk milleti çatısını geniş tutmuş, aşırılıklara ve dışlayıcılıklara fırsat vermeden kendi meşruiyetini müdafaa amacını gütmüştür (Karakaya, 2023, s. 45).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı, yöntemi ve bulguları açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 1977-2022 yıllarını kapsayan dönemde Web of Science' da (WOS) taranan ve “Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)” kavramını içeren tüm yayınların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

2.2. Veri ve Analiz

Bibliyometrik analiz, belirli bir konu veya alanla ilgili tüm yayınları kapsayarak temel araştırmayı veya yazarları ve bunların ilişkilerini tanımlayabilen bilimsel, bilgisayar destekli bir inceleme metodolojisidir (De Bellis, 2009; Han vd., 2020, s. 2). Bibliyometri ile hangi ülkelerin belirli bir alanda daha fazla araştırma yaptığına dair veriler elde edilebilmekte ve bu durum bir ülkenin belirli bir alanda ne kadar etkin olduğunu göstermektedir. Bununla beraber hangi yazarların belirli bir alanda daha fazla yayın yaptığı belirlenebilmekte, hangi üniversitelerin belirli bir alanda daha fazla araştırma yaptığına dair bilgiler sağlanabilmekte, hangi dergilerin belirli bir alanda daha fazla eser yayımladığına dair veriler elde edilebilmekte, hangi ülkeler, yazarlar, üniversiteler veya kurumlar arasında daha fazla iş birliği olduğu belirlenebilmektedir. Kısaca bibliyometrik analizler, bilimsel araştırma ve yayın stratejilerini geliştirmek, araştırma alanlarını anlamak ve gelecekteki

çalışmalar için rehberlik sağlamak amacıyla kullanılması ile ayrıca büyük veri setlerini işleyebilme kapasitesine sahip olduğundan ve sonuçları görsel olarak sunabildiğinden bu çalışmada tercih edilmiştir. Çalışmada uygulanan bibliyometrik analiz aşağıdaki bileşenleri içermektedir:

Şekil 1. Çalışmada Uygulanan Bibliyometrik Analiz Bileşenleri

Kaynak: Şekil 1 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Öncelikle çalışmada “Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)” kavramının ilgili başlık, içerik ve anahtar kelime kategorilerinde tüm dillerde ve tüm yayın türlerinde taranması amaçlanmıştır. Ardından yayınların dağılımını belirlemek için yıl bazlı yayınlanan eserlerin sayısı belirlenmiştir. Daha sonra ortak yazar analizi, yazarların atıf analizi, ülkelerin atıf analizi, kurumların bibliyometrik eşleşme analizi, anahtar sözcük analizi, yazarların bibliyografik eşleşme analizi ve son olarak ortak yazarların kurumları analizi yapılmıştır. Böylelikle bir çalışmanın etkisini ve önemini belirlemek için makalelerin ve çalışmaların diğer çalışmalara olan atıfları tespit edilmiş, atıf sayısı ve iş birlikleri gibi özellikler ortaya çıkarılmış, konunun literatürdeki trendleri tespit edilmiş, yayınların ve yazarların coğrafi dağılımı irdelenmiş, yayınların ve atıfların zaman içindeki değişiklikleri gözlemlenmiştir.

Bu bağlamda uygulanan yöntemin akademik yayınları yönlendiren faktörleri ve bilimsel iletişimi etkileyen dinamikleri anlamak için kullanışlı olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma, “Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)” ile ilgili 1977-2022 yıl aralığında Web of Science’da (WOS) taranan çalışmaların bibliyometrik analizi ile sınırlıdır.

VOSviewer; ortak alıntılara, bibliyografik bağlantılara (kurumlar, yazarlar, eserler), dergiler ve araştırmacılar ile bireysel yayınlar arasındaki ortak yazarlık ilişkilerine dayalı bibliyometrik ağlar oluşturmak ve

görselleştirmek için kullanılan bir araçtır (Donthu vd., 2021, Moral-Muñoz vd., 2020, Guo vd., 2021; Wang ve Kim, 2023, s. 7). Bu çalışmada, alanda yayınlanan çalışmaları takip etmek, literatürdeki boşluk ve anahtar kelimeleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda analizleri görselleştirilerek inceleme özelliği sunduğundan ve harita öğeleri içerdiğinden çalışmanın analizleri VOSviewer paket programının 1.6.9 versiyonu (Van-Eck ve Waltman, 2023) ile yapılmıştır.

3.BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde analiz neticesinde ortaya çıkan bulgular yer almaktadır.

Araştırmaların güvenilirliği ve kalitesi açısından uygun veri kaynaklarının seçilmesi çok önemlidir. Bilimsel literatürün geniş kapsamlı bir veri tabanı olması nedeniyle bu çalışmada WOS veri tabanı kullanılmıştır. Elde edilen veriler; yazar, atıf sayısı, ülke, kurum ve anahtar kelime analizleri ile yayın yılı, yayın dili ve indeks bilgisi kategorileri bağlamında değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Yayınlanan Eserlerin Yıl Bazlı Dağılımı

Yıl	Yayınlanan eser sayısı	%	Yıl	Yayınlanan eser sayısı	%
2022	151	7,76	1999	6	0,30
2021	173	8,9	1998	5	0,25
2020	159	8,17	1997	6	0,30
2019	122	6,27	1996	9	0,46
2018	125	6,42	1995	4	0,20
2017	121	6,22	1994	3	0,15
2016	116	6	1993	2	0,10
2015	90	4,62	1992	1	0,05
2014	108	5,55	1991	-	
2013	102	5,24	1990	-	
2012	99	5,08	1989	-	
2011	84	4,31	1988	3	0,15
2010	86	4,42	1987	-	
2009	80	4,11	1986	-	
2008	66	3,39	1985	-	
2007	57	2,93	1984	1	0,05
2006	43	2,21	1983	-	
2005	38	2	1982	-	

2004	23	1,18	1981	1	0,05
2003	20	1,02	1980	1	0,05
2002	22	1,13	1979	-	
2001	5	0,25	1978	-	
2000	13	0,66	1977	1	0,05

Kaynak: Tablo 1 Web of Science veri tabanı kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yıl bazlı dağılıma bakıldığında en fazla yayın yapılan yıl 173 eser (%8,9) ile 2021 yılıdır. Akabinde 159 eser (%8,17) ile 2020 yılı gelmektedir. 2020'den 2021'e olan artışta, araştırmacıların Çağdaş Türk Düşüncesine odaklanan eserlere ilgilerinin arttığını söyleyebiliriz. 2022 yılında ise 151 eser (%7,76) yayınlanmıştır. 2022'deki düşüş, bu alandaki ilginin dönemsel olarak değişebileceğini işaret edebilmektedir. En az eser (1 eser) ile 1992, 1984, 1981, 1980 ve 1977 yıllarında yayınlanmıştır (%0,05). Bu bağlamda bu yıllara dair eserler incelenerek o dönemlere özgü ve dikkate değer düşünceler gün yüzüne çıkarılabilir.

Tablo 2. Yayınlanan Eserlerin Yayın Türüne Göre Dağılımı

Yayın Türü	Yayın Sayısı	%
Dergi Makalesi	1877	96,50
Kitap Bölümü	40	2,06
Konferans Bildirisi	28	1,44
Toplam	1945	100

Kaynak: Tablo 2 Web of Science veri tabanı kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yayınlanan eserlerin yayın türüne göre dağılımına bakıldığında en fazla yayın türü dergi makalesine aittir (1.877). Dergi makalesi, yayınlanan eserlerin %96,50'sini oluşturmaktadır. Bu veriler, yayın türlerinden dergi makalelerinin daha baskın olduğunu göstermektedir. Diğer yandan en az yayın türü ise %1,44 ile konferans bildirisine aittir. Bu bağlamda konferans bildirilerinin daha düşük bir oranda yayınlanması, araştırmacıların daha çok dergi makaleleri üzerinde çalıştığını veya konferanslarda sunum yapmak yerine yazılı eserler üzerine daha fazla odaklandıklarını gösterebilir.

Tablo 3. Yayınlanan Eserlerin Ülkelere Göre Dağılımı

Ülkeler	Yayın Sayısı	%
Türkiye	1.588	81,70
Amerika Birleşik Devletleri	86	4,50
İngiltere	45	2,31

1997-2022 Yılları Arasındaki Çağdaş Türk Düşüncesi Üzerine Yapılan Çalışmaların
Bibliyometrik Analizi

Rusya	21	1,07
Almanya	19	1
KKTC	11	0,57
İtalya	10	0,51
Fransa	8	0,41
İran	8	0,41
Avustralya	7	0,36
Çin	7	0,36
Polonya	6	0,30
İsrail	5	0,26
Malezya	5	0,26
Hollanda	5	0,26
İspanya	5	0,26
İsviçre	5	0,26
Kanada	4	0,20
Norveç	4	0,20
Çek Cumhuriyeti	4	0,20
Yunanistan	4	0,20
Japonya	4	0,20
Meksika	4	0,20
İsveç	3	0,15
Galler	3	0,15
Bulgaristan	3	0,15
Hırvatistan	3	0,15
Finlandiya	3	0,15
İskoçya	3	0,15
Sırbistan	3	0,15
Singapur	3	0,15
Slovenya	2	0,10
Ermenistan	2	0,10
Avusturya	2	0,10
Bangladeş	2	0,10
Bosna Hersek	2	0,10
Brezilya	2	0,10
Danimarka	2	0,10
Gürcistan	2	0,10
Macaristan	2	0,10

Hindistan	2	0,10
Irak	2	0,10
İrlanda	2	0,10
Kırgızistan	2	0,10
Fas	2	0,10
Katar	2	0,10
Romanya	2	0,10
Suudi Arabistan	2	0,10
Güney Afrika	2	0,10
Güney Kore	2	0,10
Birleşik Arap Emirlikleri	2	0,10
Ukrayna	2	0,10
Afganistan	1	0,05
Belçika	1	0,05
Estonya	1	0,05
İzlanda	1	0,05
Endonezya	1	0,05
Kazakistan	1	0,05
Kosova	1	0,05
Lübnan	1	0,05
Nepal	1	0,05
Yeni Zelanda	1	0,05
Pakistan	1	0,05
Portekiz	1	0,05
Sudan	1	0,05
Tunus	1	0,05
Toplam	1.945	100

Kaynak: Tablo 3 Web of Science veri tabanı kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yayınlanan eserlerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında en fazla yayın sayısı 1.588 ile Türkiye'ye aittir (%81,70). İlk beşte yer alan diğer ülkeler ise 86 eser (%4,50) ile Amerika Birleşik Devletleri, 45 eser (%2,31) ile İngiltere, 21 eser (%1,07) ile Rusya ve 19 eser (%1) ile Almanya'dır. Türkiye'nin bu alandaki yayın sayısının diğer ülkelerin toplamından çok daha fazla olması dikkat çekicidir. Bu durum, Türkiye'deki araştırmacıların, Çağdaş Türk Düşüncesini anlama ve analiz etme konusundaki aktif katılımını yansıttığından bahsedilebilir. Ancak, diğer ülkelerin de bu konuya belirli bir ilgi ve katkıda buldukları görülmektedir.

Tablo 4. Yayınlanan Eserlerin Yayın Diline Göre Dağılımı

Yayın Dili	Yayın Sayısı	%
İngilizce	1.222	62,9
Türkçe	643	33,04
Rusça	25	1,27
Fransızca	21	1,07
Almanca	19	0,97
İspanyolca	5	0,25
İtalyanca	4	0,2
Estonca	1	0,05
Norveççe	1	0,05
Lehçe	1	0,05
Portekizce	1	0,05
Slovakça	1	0,05
Slovenca	1	0,05
Toplam	1.945	100

Kaynak: Tablo 4 Web of Science veri tabanı kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yayınlanan eserlerin yayın diline göre dağılımına bakıldığında en fazla yayın sayısı 1.222 ile İngilizce dilindedir. İngilizce dilinde yayınlanan eserler, yayın diline göre dağılımın %62,9'unu oluşturmaktadır. En az yayın dili ise %0,05 oranı ile Estonca, Norveççe, Lehçe, Portekizce, Slovakça ve Slovenca dillerine aittir. Bu sonuç, İngilizce dilinin bilimsel iletişim ve paylaşım açısından yaygın olarak tercih edildiğini ve bu dilde çalışma yapan araştırmacıların eserlerini daha geniş bir kitleye ulaştırma konusunda avantajlı olduklarını gösterebilir. Dahası, bu sonuç İngilizce dilinin uluslararası alanda etkili bir iletişim aracı olarak kullanılmasını gösterirken, diğer dillerde yapılan çalışmaların uluslararası alanda daha fazla tanıtılması ve erişilebilir hale getirilmesinin önemini de vurgulamaktadır.

Tablo 5. Yayınlanan Eserlerin İndeks Bilgisine Göre Dağılımı

İndeks Bilgisi	Yayın Sayısı	%
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	825	42,40
Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)	621	31,90
Social Sciences Citation Index (SSCI)	267	13,74
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	168	8,70
Book Citation Index – Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH)	32	1,64

Conference Proceedings Citation Index – Science (CPCI-S)	21	1,07
Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities (CPCI-SSH)	7	0,35
Book Citation Index – Science (BKCI-S)	4	0,20
Toplam	1.945	100

Kaynak: Tablo 5 Web of Science veri tabanı kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yayınlanan eserlerin indeks bilgisine göre dağılıma bakıldığında en fazla yayın sayısı 825 (%42,40) ile Emerging Sources Citation Index (ESCI) indeksine aittir. Akabinde 621 eser ve %31,90 oranı ile Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) indeksi gelmektedir. Yayınlanan eserlerin indeks bilgisine göre dağılımının en az olduğu indeks ise %0,20 oranı ile “Book Citation Index – Science (BKCI-S)”dir. Bu durum, kitapların yerine dergi makalelerinin veya diğer yayın türlerinin daha fazla tercih edildiğini göstermektedir.

3.1. Ortak Yazar Analizi

Ortak yazar analizi, araştırmacıların ortak yayınlarını ve ortak ilgi alanlarını görselleştirerek aralarındaki iş birliklerinin anlaşılmasına fayda sağlamakla birlikte VOSviewer, ortak yazarlık ağlarının görsel bir temsilini sağlayarak, belirli bir alan veya konu içindeki araştırma iş birliklerini ve eğilimleri tanımlamayı kolaylaştırmaktadır. Ortak yazar analizi, alana katkıda bulunan bireyler ve kuruluşlar arasındaki iş birliği mekanizmalarına dair içgörü sağlamaktadır (Glänzel ve Schubert, 2005; Wang ve Kim, 2023, s. 9).

Tablo 6’ da yazarlar arası iş birliğini gösteren ortak yazar bağlarına dair sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 6. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağları

Yazar Bilgisi	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Gürkan Öztürk	16	75	88
Hamit Acemoğlu	11	73	41
Murat Akyol	4	135	41
Yüksel Küçükzeybek	4	135	41
Mustafa Oktay Tarhan	4	135	41
Ercan Korkut	6	63	39
Bülent Aydınlı	7	42	36
Ömer Araz	6	83	36
Emrah Alper	5	40	36
Ahmet Alacacıoğlu	4	169	36
H., Karadede	2	456	3
E., Ünlü	2	456	3

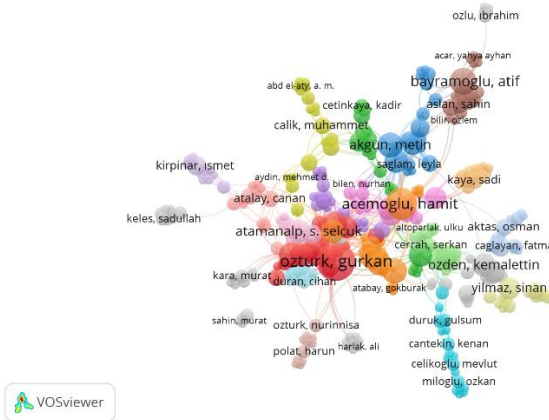
Seyit Ahmet, Oymak	1	197	2
Karim Benzerara	1	188	7
Gordon E., Brown	1	188	7
Francois Guyot	1	188	7
Jozef Kazmierczak	1	188	7
Purificacion Lopez-Garcia	1	188	7
Nicolas Menguy	1	188	7
Tolek Tyliczszak	1	188	7
Tae-Hyun Yoon	1	188	7

Kaynak: Tablo 6 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 6'ya göre Gürkan Öztürk 16 esere sahip olup atıf sayısı 75'tir. En fazla toplam bağlantı gücüne sahip yazardır (88 toplam bağlantı gücü). Hamit Acemoğlu 11 esere sahip olup atıf sayısı 73, toplam bağlantı gücü ise 41 ile 2. sırada yer almaktadır. Akabinde 4 yayın sayısı, 135 atıf sayısı ve 41 toplam bağlantı gücü ile Murat Akyol, Yüksel Küçükzeybek ve Mustafa Oktay Tarhan adlı yazarlar yer almaktadır. En fazla atıf alan yazarlar 2 eser, 456 atıf sayısı ve 3 toplam bağlantı gücü ile H. Karadede ve E. Ünlü'dür.

Yazarların ortak yazarlık analizi bağlamında, en çok bağlantılı yazarları belirleme amacıyla en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterini sağlamak koşuluyla sunulan ortak yazar analizine ait 2.899 birim 25 küme ve 1.269 bağlantı ve 1.513 toplam bağlantıdan oluşan ağ haritası Şekil 2' de sunulmuştur.

Şekil 2. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağlarına Ait Ağ Haritası

Kaynak: Şekil 2 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2. Yazarların Atıf Analizi

Yazarların atıf analizini belirlemek amacıyla, alıntılara dayalı bibliyometrik ağlar oluşturulması ve görselleştirilmesi açısından VOSviewer kullanılımasının uygun olacağı önerilmiştir (Donthu vd. 2021, Moral-Muñoz vd., 2020, Guo vd., 2021; Wang ve Kim, 2023, s. 7).

Atıf ağlarının katmanlaşma durumunu belirlemek amacıyla en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterini sağlamak koşuluyla yazar atıf analizi bağlamında yıl bazlı katmanlaşma durumu tespit edilmiştir. Analiz neticesinde aralarında bağlantı olduğu tespit edilen 484 gözlem biriminde 26 birim, 6 küme ile 91 bağlantı gücü ve 178 toplam bağlantı gücü olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Yazarların Atıf Analizi

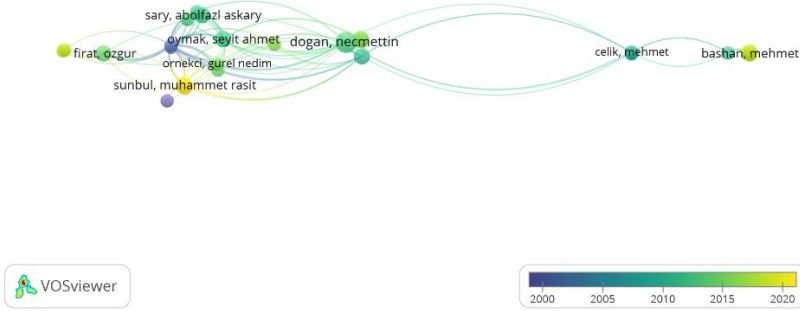
Yazar Bilgisi	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
H. Karadede	2	456	39
E. Ünlü	2	456	39
Ahmet Alacacıoğlu	4	169	0
Murat Akyol	4	135	0
Yüksel Küçükzeybek	4	135	0
Mustafa Oktay Tarhan	4	135	0
A. Karaman	2	132	0
Umut Varol	2	124	0
Yaşar Yıldız	2	124	0
Betül Bolat Küçükzeybek	3	123	0
İbrahim Vedat Bayoğlu	3	122	0
Lütfiye Demir	2	118	0
Ahmet Dirican	2	118	0
Çiğdem Erten	2	118	0
İşıl Somali	2	118	0
Muhammet Raşit Sünbül	3	103	18
Mehmet Varol	3	103	18
Çetin R. Kayaoğlu	5	98	48
Y. Tüzün	5	98	48
İsmail H. Aydın	4	79	34
H. H. Kadioğlu	4	79	34
E. Takçı	4	79	34
Necmettin Doğan	5	49	31
Seyit Ahmet Oymak	3	80	30
Samet Feyyaz Hamamcı	3	60	24

Özgür Fırat	3	60	15
Nesimi Özkurt	4	57	28
Deniz Sarı	4	57	28
Seyit Ahmet Oymak	3	49	23
Mehmet Çelik	2	47	21
Abolfazi Askary Sary	3	46	19
Maryam Mohammadi	2	41	15
Mehmet Başhan	3	11	2
Gürel Nedim Örnekeçi	2	8	10

Kaynak: Tablo 7 yazar tarafından oluşturulmuştur.

En çok atıf alan yazarlar 2 eser, 456 atıf ve 39 toplam bağlantı gücü ile H. Karadede ve E. Ünlü'dür. Akabinde 2 eser ve 169 atıf sayısı ile Ahmet Alacacıoğlu gelmektedir. Yazarın atıf sayısı yüksek olmasına rağmen toplam bağlantı gücü bulunmamaktadır.

Şekil 3. Yazarların Atıf Bağlarının Yıl Bazında Katmanlaşma Durumu

Kaynak: Şekil 3 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.3. Ülkelerin Atıf Analizi

Bir alandaki yayın metriklerine dayanarak, o alanın verimliliğini ölçerek tespit etmek mümkündür. Bu bağlamda yazarlar, kurumlar veya ülkeler arasındaki ilişkileri keşfetmek için bilimsel bir harita kullanılabilir (Donthu vd., 2021, Silva vd., 2019; Wang ve Kim, 2023, s. 7).

Yayınlanan çalışmaların ülke bazlı atıflara ilişkin yıl bazlı katmanlaşma durumunu belirlemek üzere bir ülkenin en az 1 çalışma yayınlanmış olması ve en az 1 atıf almış olma şartını taşımasına dikkat edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde arasında ilişki olduğu tespit edilen 58 gözlem birimi üzerinden analiz gerçekleştirilerek 19 küme olduğu, 32 bağlantı gücü ve 78 toplam bağlantı gücüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Ülkelerin Atıf Analizi

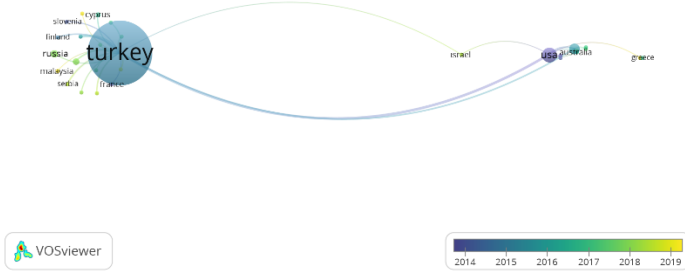
Ülkeler	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Türkiye	1.588	9.256	64
Amerika Birleşik Devletleri	86	980	19
İngiltere	45	587	11
Rusya	21	70	2
Almanya	19	230	4
Kıbrıs	11	21	2
İtalya	10	92	0
Fransa	8	252	1
İran	8	63	13
Avustralya	7	24	2
Çin	7	95	2
Polonya	6	206	2
İsrail	5	6	2
Malezya	5	15	1
Hollanda	5	179	3
İspanya	5	167	0
İsviçre	5	0	0
Kanada	4	37	1
Norveç	4	163	0
Çek Cumhuriyeti	4	51	0
Yunanistan	4	38	1
Japonya	4	31	0
Meksika	4	22	3
İsveç	3	31	0
Galler	3	58	0
Bulgaristan	3	12	2
Hırvatistan	3	7	2
Finlandiya	3	21	3
İskoçya	3	13	0
Sırbistan	3	4	4
Singapur	3	8	1
Slovenya	2	27	2
Güney Kore	2	224	0
Kırgızistan	2	26	0
Avusturya	2	15	1

Fas	2	12	0
Suudi Arabistan	2	12	0
Hindistan	2	9	0
Danimarka	2	8	2
Romanya	2	8	0
İrlanda	2	8	0
Katar	2	7	1
Ermenistan	2	3	0
Bangladeş	2	6	3
Bosna Hersek	2	3	0
Brezilya	2	1	0
Irak	2	1	0
Birleşik Arap Emirlikleri	2	1	0
Gürcistan	2	0	0
Macaristan	2	0	0
Güney Afrika	2	0	0
Ukrayna	2	0	0
Estonya	1	7	0
Portekiz	1	7	0
Lübnan	1	7	0
Yeni Zelanda	1	1	0
Kazakistan	1	1	0
Afganistan	1	0	0
Belçika	1	0	0
Kosova	1	0	0
Nepal	1	0	0
Pakistan	1	0	0
Sudan	1	0	0
Endonezya	1	0	0
Tunus	1	0	0
İzlanda	1	0	0

Kaynak: Tablo 8 yazar tarafından oluşturulmuştur.

En fazla atıf alan ülkeler; Türkiye (9.256 atıf), ABD (980 atıf) ve İngiltere (587 atıf) olmuştur. Eser sayısı olarak ise sıralamada Türkiye (1.588 yayın), ABD (86 yayın), İngiltere (45 yayın) şeklindedir.

Şekil 4. Ülkelerin Atıf Bağlarının Yıl Bazında Katmanlaşma Durumu

Kaynak: Şekil 4 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.4. Kurumların Bibliyometrik Eşleşme Analizi

Kurumların bibliyometrik eşleşme analizine dair kurumların bibliyografik eşleşme bağlarının yıl bazında katmanlaşma durumunu tespit etmek amacıyla 1 kurumun en az 1 çalışma yayınlamış olması ve en az 1 atıf almış olması şartı ile aralarında ilişki olduğu tespit edilen 757 gözlem birimi ile analiz gerçekleştirilen analiz sonucunda 11 küme, 306 bağlantı gücü ve 488 toplam bağlantı gücü olduğu tespit edilmiştir. Bu tür eşleşmeler, çalışmanın ne kadar geniş bir kitleye yayıldığı tespit etmek açısından önemli olabilir.

Tablo 9. Kurumların Bibliyometrik Eşleşme Analizi

Kurum	Eser Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Atatürk Üniversitesi	384	3.230	24
Dicle Üniversitesi	17	577	104
Hacettepe Üniversitesi	51	368	16
Harran Üniversitesi	4	310	71
Gazi Üniversitesi	47	250	5
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	33	248	0
Ege Üniversitesi	26	231	3
Karadeniz Teknik Üniversitesi	22	205	7
Dokuz Eylül Üniversitesi	25	203	1
İstanbul Teknik Üniversitesi	26	201	32
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	12	198	1
Stanford Üniversitesi	2	376	0
Polonya Bilimler Akademisi	2	188	0

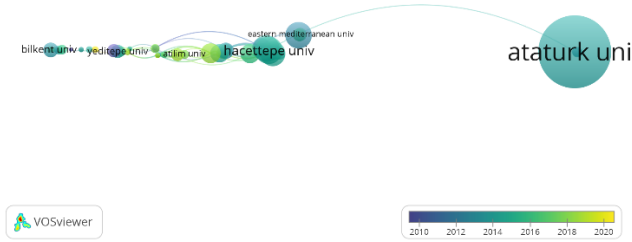
Hanyang Üniversitesi	1	188	0
Lawrence Berkeley Ulusal Laboratuvarı	1	188	0
Paris Üniversitesi	1	188	0

Kaynak: Tablo 9 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 9’da yer alan kurumların bibliyometrik eşleşme analizine göre Atatürk Üniversitesi (384) eser, Hacettepe Üniversitesi (51) eser, Gazi Üniversitesi (47) eser, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (33) eser, Ege Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi (26) eser olduğu görülmektedir.

En çok atıf alan çalışmaların kurumları Atatürk Üniversitesi (3230 atıf), Dicle Üniversitesi (17 eser ve 577 atıf), Hacettepe Üniversitesi (51 eser ve 368 atıf), Harran Üniversitesi (4 eser ve 310 atıf), Gazi Üniversitesi (47 eser ve 250 atıf), İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (33 eser ve 248 atıf) şeklindedir. Bu durum bize Harran Üniversitesine ait yayın sayısı 4 olmasına rağmen atıf sayısının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Şekil 5. Kurumların Bibliyografik Eşleşme Bağlarının Yıl Bazında Katmanlaşma Durumu

Kaynak: Şekil 5 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.5. Anahtar Sözcük Analizi

Anahtar sözcük analizi, belirli bir araştırma alanındaki bilgi yapısını belirlemek için bir araç sağlamanın yanında, bir bütün olarak alandaki gelişim eğilimlerini keşfetmenin bir yolunu sağlamaktadır (Wang vd., 2021; Wang ve Kim, 2023, s. 11).

Çalışmada en az 2 defa olmak koşuluyla aralarında ilişki bulunan ve en çok kullanılan anahtar kelimeler 145 birim, 16 küme, 403 bağlantı, 535 toplam bağlantı gücü açısından analiz edilmiştir.

Tablo 10. Anahtar Sözcük Analizi

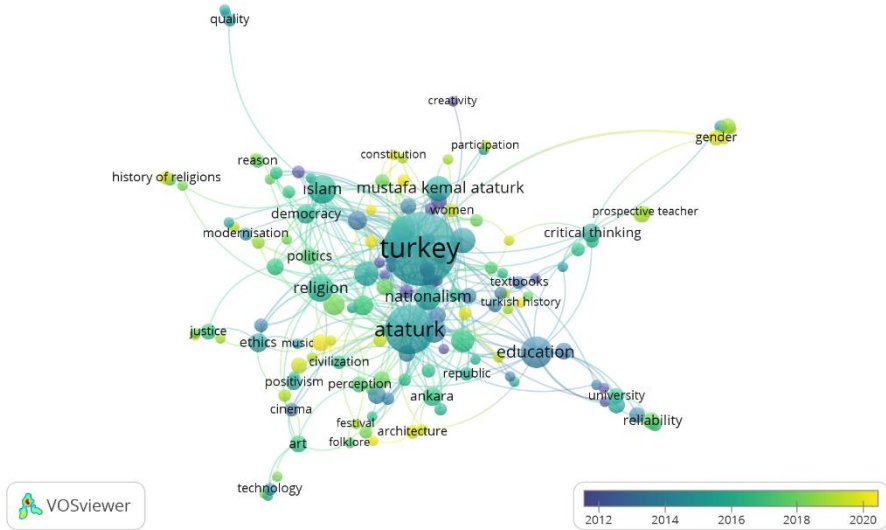
Anahtar Kelimeler	Anahtar Kelimenin Kullanım Tekrarı	Toplam Bağlantı Gücü
Türkiye	130	197

Mustafa Kemal Atatürk	73	112
Modernleşme	39	77
Eğitim	24	39
İslam	19	46
Osmanlı İmparatorluğu	19	33
Milliyetçilik	15	27
Kemalizm	14	27
Laiklik	9	27
Eleştirel Düşünme	9	9
Demokrasi	7	20

Kaynak: Tablo 10 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 10’da anahtar kelimelerden 130 tekrar ile Türkiye (197 toplam bağlantı gücü sayısı), 73 tekrar ile Mustafa Kemal Atatürk (112 toplam bağlantı gücü sayısı), 39 tekrar ile modernization (modernleşme) (77 toplam bağlantı gücü sayısı), 24 tekrar ile education (eğitim) (39 toplam bağlantı gücü sayısı), 19 tekrar ile İslam (46 toplam bağlantı gücü sayısı), 19 tekrar ile Ottoman Empire (Osmanlı İmparatorluğu) (33 toplam bağlantı gücü sayısı), 15 tekrar ile nationalism (milliyetçilik) (27 toplam bağlantı gücü sayısı), 14 tekrar ile Kemalism (Kemalizm) (27 toplam bağlantı gücü sayısı), 9 tekrar ile critical thinking (eleştirel düşünme) (9 toplam bağlantı gücü sayısı), 7 tekrar ile demokrasi (democracy) (20 toplam bağlantı gücü sayısı), 9 tekrar ile secularism (laiklik) (27 toplam bağlantı gücü sayısı), olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 6. En Sık Kullanılan Anahtar Kelime Bağlarının Yıl Bazında Katmanlaşma Durumu

Kaynak: Şekil 6 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.6. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi

Çalışmada en az 1 eser yayınlıyarak aynı zamanda 1 atıfa sahip olma şartını taşıyan yazarların bibliyografik eşleşme analizi bağlamında 1.577 birim 67 küme 12.048 bağlantı ve 162.759 toplam bağlantı gücü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi

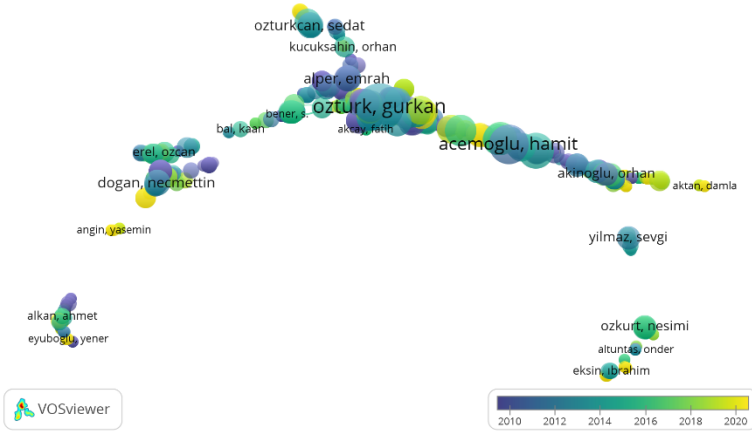
Yazar	Eser Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Karim Benzerara	1	188	301
Gordon Brown	1	188	301
Francois Guyot	1	188	301
Jozef Kazmierczak	1	188	301
Purificaion Lopez-Garcia	1	188	301
Nicolas Menguy	1	188	301
Tolek Tyliczszak	1	188	301
Tae-Hyun Yoon	1	188	301
Mehtap Tan	9	114	418
Gürkan Öztürk	16	75	2389
Hamit Acemoğlu	11	73	917
Sedat Öztürkcan	5	69	999
Necmettin Doğan	5	49	1366
Emrah Alper	5	40	937
Özcan Erel	3	20	607
Atif Bayramoğlu	8	19	499
Orhan Akınoğlu	4	19	179
Yener Eyüboğlu	1	12	514
Orhan Küçükşahin	3	6	714
Yasemin Angin	1	4	11
Ahmet Alkan	2	2	324

Kaynak: Tablo 11 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yazarlardan en fazla bibliyografik eşleşmeye sahip olan yazar 16 eser, 75 atıf ve 2.389 toplam bağlantı gücü ile Gürkan Öztürk adlı yazardır. Hamit Acemoğlu 11 eser, 73 atıf ve 917 toplam bağlantı gücüne; Mehtap Tan 9 eser, 114 atıf ve 418 toplam bağlantı gücüne; Sedat Öztürkcan 5 eser, 69 atıf ve 999 toplam bağlantı gücüne, Necmettin Doğan 5 eser, 49 atıf ve 1.366 toplam bağlantı gücüne sahip olduğu Tablo 11’de gösterilmektedir. Karim Benzerara, Gordon Brown, Francois Guyot, Jozef Kazmierczak, Purificaion Lopez-

Garcia, Nicolas Menguy, Tolek Tyliczszak, Tae-Hyun Yoon adlı yazarlara ait ise 1 eser, 188 atıf sayısı ve 301 toplam bağlantı gücü bulunmaktadır.

Şekil 7. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Bağları

Kaynak: Şekil 7 yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.7. Ortak Yazarların Kurumları Analizi

Atıf sayısı en az 1 seçilerek 226 birim ile gerçekleştirilen analiz sonucunda toplamda 22 küme ve 1.860 bağlantı gücü ve 30.634 toplam bağlantı gücüne ulaşılmıştır.

Tablo 12. Ortak Yazarların Kurumları Analizi

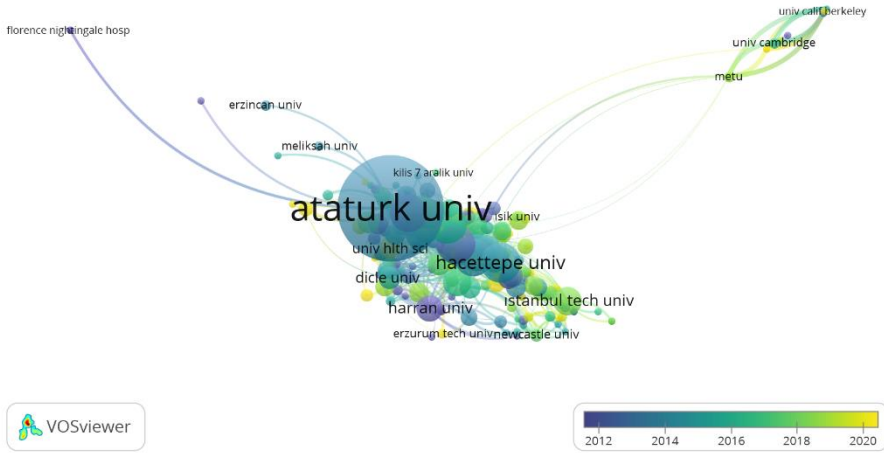
Kurum	Eser Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Atatürk Üniversitesi	343	2.608	5.514
Harran Üniversitesi	26	570	2.238
Dicle Üniversitesi	16	318	1.777
Hacettepe Üniversitesi	49	277	892
Gazi Üniversitesi	47	250	1.061
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	33	248	564
Ege Üniversitesi	26	231	573
Karadeniz Teknik Üniversitesi	22	205	622
Dokuz Eylül Üniversitesi	25	203	568
İstanbul Teknik Üniversitesi	26	201	754
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	12	198	141
Polonya Bilimler Akademisi	2	188	0

Fırat Üniversitesi	13	168	324
Cambridge Üniversitesi	4	167	1.455
Floransa Nightingale Hastanesi	2	107	137
Melikşah Üniversitesi	3	77	69
Erzincan Üniversitesi	4	18	53
Erzurum Teknik Üniversitesi	3	14	162
Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley	2	14	1.319

Kaynak: Tablo 12 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 12’de ortak yazarların kurumları analiz edildiğinde Atatürk Üniversitesinde 343 eser, 2.608 atıf ve 5.514 toplam bağlantı gücü, Harran Üniversitesinde 26 eser, 570 atıf ve 2.238 toplam bağlantı gücü ve Dicle Üniversitesinde 16 eser, 318 atıf ve 1.777 toplam bağlantı gücü olduğu gösterilmiştir.

Şekil 8. Ortak Yazarların Kurumları Arasındaki Bağların Yıl Bazında Katmanlaşma Durumu

Kaynak: Şekil 8 yazar tarafından oluşturulmuştur.

Sonuç

Bu çalışmada bibliyometrik analiz açısından “Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)” ile ilgili yapılan çalışmaların analizini görsel olarak sunmaya, araştırmalara kapsamlı bir genel bakış sağlamaya ve çalışmanın etkisi açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Konuyla ilgili yapılan

çalışmalar da Çağdaş Türk düşüncesinin dinamiklerini anlamak için rehberlik etmektedir. Yakın tarihte ve günümüzde Çağdaş Türk düşüncesinin sorunları ile ilgili yayınlanan metinlerin veri tabanları hayli önemlidir (Gündüz, 2005, s. 309). Bu çalışmada yayınlanan eserlerin indeks bilgisine göre dağılımında en fazla yayın sayısı 825 ile Emerging Sources Citation Index (ESCI) indeksine aittir.

Gündüz'e (2005, s. 311) göre Çağdaş Türk düşüncesinin bugün geldiği seviye maalesef çok yüksek olmamakla beraber Çağdaş Türk düşüncesinin meseleleri üzerinde çalışmak isteyen araştırmacıların, modernleşme dönemi boyunca Türk düşüncesinin şekillenmesinde etkili olan bir dizi alanı incelemesi gerekmektedir. Gündüz (2005, s. 311) bu alanlar arasındaki geçişkenliği anlamının, Türk düşüncesinin gelişimini ve değişimini daha derinlemesine kavramalarına yardımcı olacağını belirtmektedir. Modernleşme teorisi, genellikle toplumsal, ekonomik ve kültürel değişimlerin demokratikleşme üzerindeki etkilerine odaklanan, Yardımcı Geyikçi ve Çil'e (2019) göre demokratikleşme süreçlerinin kavranması ve sebep-sonuç ilişkisinin tanımlanarak anlamlandırılması ile açıklanması hususlarında tercih edilen yaklaşımlardan olmuştur. Demokratikleşme, toplumların çağdaş uygarlık standartlarına ulaşmasını destekleyen temel bir unsurlardan biri olmakla birlikte, Türkiye'nin de çağdaş uygarlık seviyesine erişebilmesi için toplumsal gelişmişliğe sahip ülkeler gibi eğitime odaklandığı bilinmektedir (Hotaman, 2020, s. 645). Yarımca'ya (2011, s. 3) göre çağdaş eğitim sistemi içerisinde disiplinler arası yaklaşım önemli bir yere sahip olup aynı zamanda güncel yaşamı da yansıtmaktadır. Yapılan bu çalışmada ele alınan "Contemporary Turkish Thought (Çağdaş Türk Düşüncesi)" kavramı farklı disiplinler arası yaklaşımlara konu olduğundan çeşitli perspektiflerden gelen bilgileri entegre etme imkânı sunmaktadır.

Yapılan bu çalışma da bibliyometrik analizde farklı disiplinlerden olan yayınlar, atıflar incelenmiş alandaki eğilimler ve gelişmeler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Makale sayısı tek başına yeterli bir ölçüt olmayıp makalelerin kalitesi ve etkisi de önemlidir. Genellikle alıntıların araştırmanın etkisini veya kalitesini yansıttığı varsayılmaktadır (Aksnes vd., 2019, s. 1). Bu çalışmada da yazarların, ülkelerin ve kurumların atıf analizi gerçekleştirilmiş bilimsel araştırmalarda ne kadar etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Gelecekte yapılacak olan araştırmalar için modern Türkiye'nin siyasi, kültürel ve entelektüel evrimini anlamaya yönelik Çağdaş Türk düşüncesinin tarihsel bağlamlarda değerlendirildiği araştırmalar, kültürel bağlamını ve toplumsal etkilerini anlamaya yönelik çalışmalar ve dilin rolünü anlamaya yönelik çalışmalar yapılabilir. Çağdaş Türk düşüncesinde ahlâk, tasavvuf-tarikat, sosyal yapılar, halk kültürü, halk zihniyeti gibi kavramların üzerinde çalışılmasının gerekli olduğu belirtilmektedir (Gündüz, 2005, s. 313). Çoklu perspektiflerin konu üzerinde daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesinin konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma sadece WOS veri tabanında yer alan çalışmaların analizi ile sınırlı

kaldığından güncel gelişmeleri, farklı disiplinlerden gelen bakış açılarını ve araştırma trendlerini keşfetmek açısından belirli periyotlarda buna benzer çalışmaların farklı veri tabanlarında da araştırılması önerilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Esra Sipahi Döngül: %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışma etik onay gerektiren herhangi bir insan veya hayvan araştırması içermemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Esra Sipahi Döngül: 100%

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.

Önerilen Atıf: Sipahi Döngül, E. (2024). Çağdaş Türk düşüncesi üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Akademik Hassasiyetler*, 11(24), 239-273. <https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1354550>

Kaynakça

- Akpolat, Y. (2016). Bir demodernize bilinç olarak muhafazakâr-modernleşme ya da tam batılılaşmaya/modernleşmeye direniş olarak kültür milliyetçiliği ya da modernleşme bilinçlerinin arz-ı endamı. *Sosyologca*, 6(11-12), 293-326.
- Aksakal, H. (2010). Türk modernleşmesinin ambivalent doğası: Modernleşme, milliyetçilik, medeniyet ilişkisi üzerinden Türkiye'yi okumak. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 2(1), 245-264.
- Aksakal, E. (2015). Modernist milliyetçi kuramlar ışığında türk milliyetçiliğine bakış. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 54, 203-221.
- Aksnes, D. W., Langfeldt, L. ve Wouters, P. (2019). Citations, citation indicators, and research quality: An overview of basic concepts and theories. *Sage Open*, 9(1), 1-17. <https://doi.org/10.1177/2158244019829575>

- Ana Britannica (1992). *Genel kültür ansiklopedisi*. İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri Pazarlama A.Ş.
- Aslan, S. ve Yılmaz, A. (2001). Modernizme bir başkaldırı projesi olarak postmodernizm. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 93-108.
- Aslan, T. (2008). Siyasi, sosyal ve kültürel açıdan atatürk'ün liderliği üzerine bir deneme. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 241-261.
- Bakan, S. Özdemir, H. ve Demirkanoğlu, Y. (2013). Türk modernleşmesinin bir aracı olarak harf inkılabı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 41-60.
- Berger, P. L. Berger, B. ve Kellner, H. (2000). *Modernleşme ve bilinç* (Çev. C. Cerit) İstanbul: Pınar Yayınları.
- Berkes, N. (1978). *Türkiye'de çağdaşlaşma*. İstanbul: Doğu Batı Yayınları.
- Beyer, B. (1995). *Critical thinking*. Bloomington, IN: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Bilge, A. S. (1966). *Milletlerarası politika*. Ankara: Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Bilir, O. (2007). *Eleştirel kuram ve Türk düşüncesi* [yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Carr, K. (1988). How can we teach critical thinking? *Childhood Education*, 65(2), 69–73.
- De Bellis, N. (2009). *Bibliometrics and citation analysis: from the science citation index to cybermetrics*. Lanham: Scarecrow Press
- Demir, M., Bacanlı, H., Tarhan, S. ve Dombaycı, M. A. (2011). Quadruple thinking: Critical thinking. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 12, 545-551. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.02.066>
- Dinç, S. (2008, 1 Eylül). *Atatürkçü düşünce sistemine göre milliyetçilik ilkesi*. 18 Haziran 2023 tarihinde http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/sait_dinc_ataturkcu_dusunce_sistemi_milliyetcilik_ilkesi.pdf adresinden edinilmiştir.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. ve Lim, W.M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *J. Bus. Res.*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Erdoğan, A. (2022). Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı. *International Journal of Social Humanities Sciences Research*, 9(84), 1176–1187. <https://doi.org/10.26450/jshsr.3113>
- Gellner, E. (2008). *Uluslar ve ulusçuluk*. (Çev. B. Ersanlı, G. G. Özdoğan). İstanbul: Hil Yayınları.
- Göçek, F. M. (1999). *Burjuvazinin yükselişi, imparatorluğun çöküşü*. Ankara: Ayraç Yayınları.

- Glänzel, W. ve Schubert, A. (2005). Analysing scientific networks through co-authorship. *Handbook of quantitative science and technology research: the use of publication and patent statistics in studies of s&t systems* içinde, (ss. 257-276). Berlin: Springer.
- Guo, Y.-M., Huang, Z. L., Guo, J., Guo, X.R., Li, H., Liu, M.Y., Ezzeddine, S. ve Nkeli, M.J. (2021). A bibliometric analysis and visualization of blockchain. *Future Gener. Comput. Syst.*, 116, 316–332. <https://doi.org/10.1016/j.future.2020.10.023>
- Gündüz, M. (2005). İsmail Karadın ile modernleşme arasında çağdaş Türk düşüncesinin meseleleri. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 19, 307-318.
- Han, J., Kang, H.J., Kim, M. ve Kwon, G. H. (2020). Mapping the intellectual structure of research on surgery with mixed reality: Bibliometric network analysis (2000–2019). *Journal of Biomedical Informatics*, 109, 103516. <https://doi.org/10.1016/j.jbi.2020.103516>
- Hotaman, D. (2020). Eleştirel düşünme becerisi açısından öğrenme kuramları, öğrenme ortamları ve öğretmen davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(72), 637-647.
- İnan, A. (1977). *Türkiye cumhuriyeti ve Türk inkılâbı*. Ankara: T.T.K. Yayımları.
- İnalçık, H. (1943). *Tanzimat ve Bulgar meselesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Kara, İ. (2003). Çağdaş Türk düşüncesi nasıl ele alınabilir? *Kutadgubilig: Felsefe Bilim Araştırmaları*, 0(4), 159- 227.
- Karbalaei, A. (2012). Critical thinking and academic achievement. *Medellin – Colombia*, 17(2), 121-128.
- Kaya, H. (1997). *Üniversite öğrencilerinde eleştirel akıl yürütme gücü* [doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Keskin, M. (1998). Atatürk'e göre millet ve Türk Milliyetçiliği. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 14(41), 360-373.
- Mazlum Aksoy, C. (2021). Milliyetçi ideolojinin tarihsel gelişimi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 10(30), 659-677.
- Moral-Muñoz, J.A., Herrera-Viedma, E., Santisteban-Espejo, A. ve Cobo, M.J. (2020). Software tools for conducting bibliometric analysis in science: An up-to-date review. *Information Professional*, 29(1), 1-20. <https://doi.org/10.3145/epi.2020.ene.03>
- Musametov, B. (2021, 4-5 Aralık). *Eleştirel düşünmeye eleştirel bir yaklaşım*. 3rd International Symposium On Critical Analytical Thinking, (ISCAT2021): Online, Türkiye.
- NCEE (1988). *Anation at risk: the imperative for educational reform*. Washington OC: Government Printing Office.

- Oğuzhan, Ü. A. (2007). Türkiye’de modernleşmenin oluşumu ve Cumhuriyet dönemi Türk Romanında Batılılaşma olgusu: Kiralık Konak, Sözde Kızlar, Yaprak Dökümü. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 55 (2007/1), 111-144.
- Ortaylı, İ. (2004). *İmparatorluğun en uzun yüzyılı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özkan Kerestecioğlu, İ. (2022, 11 Aralık). *Milliyetçilik ve modernleşme ilişkisi üzerine*. 17 Haziran 2023 tarihinde <https://www.kirmizilar.com/tr/index.php/konuk-yazarlar2/7418-milliyetçilik-ve-modernleşme-i-liskisi-uzerine> adresinden edinilmiştir.
- Özkırmımlı, Ü. (2008). *Milliyetçilik kuramları eleştirel bir bakış*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Özüçetin, Y. ve Karakaya, O. K. (2023). Cumhuriyet dönemi Türk modernleşmesinde milliyetçiliğin işlevi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(100. Yılında Cumhuriyet Özel Sayısı), 29-51. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1313496>
- Patrick, J. J. (1986). Critical thinking in the social studies. *ERIC Digests*, 30, 1-4.
- Paul, R., & Elder, L. (2004). Critical thinking and the art of close reading. Part III. *Journal of Developmental Education*, 28(1), 36-37.
- Seferoğlu, S. S. ve Akbıyık, C. (2006). Eleştirel düşünme ve öğretimi. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 193-200.
- Silva, F.S., Schulz, P.A., ve Noyons, E.C. (2019). Co-authorship networks and research impact in large research facilities: Benchmarking internal reports and bibliometric databases. *Scientometrics*, 118, 93–108. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2967-4>
- Şahin, M. (2015). Bir modernleşme ideolojisi olarak milliyetçiliğe karşılaştırmalı bir bakış. *Türk Yurdu Dergisi*, 104(329), 1-9.
- Turan, U., Fidan, Y. ve Yıldırım, C. (2019). Critical thinking as a qualified decision-making tool. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 8 (4), 1-18. <https://doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2316>
- Wang, J. ve Kim, H.S. (2023). Visualizing the landscape of home IoT research: A bibliometric analysis using VOSviewer. *Sensors*, 23, 3086, 1-24. <https://doi.org/10.3390/s23063086>
- Wang, Y., Zhang, F., Wang, J., Liu, L. ve Wang, B. (2021). A bibliometric analysis of edge computing for internet of things. *Secur. Commun. Netw.*, 5563868, 1-10. <https://doi.org/10.1155/2021/5563868>
- Watson, G. ve Glaser, M. E. (1964). *Watson-glaser critical thinking appraisal manual form s*, New York: Harcourt, Brace & World Inc.
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2023, 23 Ocak). *VOSviewer manual*. 02 Haziran 2023 tarihinde https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.19.pdf adresinden edinilmiştir.

- Vural, A. G. R. A. ve Kutlu, Y. D. D. O. (2004). Eleştirel düşünme: Ölçme araçlarının incelenmesi ve bir güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 189-200.
- Yardımcı Geyikçi, Ş. ve Çil, U. (2019). Modernleşme teorisini yeniden düşünmek: Ekonomik kalkınma ve demokrasi ilişkisine eleştirel bir bakış. *OPUS International Journal of Society Researches*, 11(18), 2996-3022. <https://doi.org/10.26466/opus.561066>
- Yarımca, Ö. (2011). Disiplinler arası yaklaşıma dayalı bir durum çalışması. *Akademik Bakış Dergisi*, 25, 1-22.
- Yıldırım, E. (2022). Baykan Sezer'in modernleşmeye sosyolojik eleştirisi: Niçin modernleşme? *Sosyologca*, 24, 121-128.

Extended Abstract

In this study, it is aimed to reveal the effect of the study by presenting the analysis of the studies on "Contemporary Turkish Thought" visually. VOSviewer (Version 1.6.9) was preferred because it is a powerful tool used to understand the interaction, relationships, and trends of publications in scientific research, and it also offers researchers the opportunity to visually explore important topics and connections in the literature, especially in bibliometric analysis. In this context, the bibliometric analysis of the studies published in the Web of Science (WOS) between 1977 and 2022 was analyzed with the VOSviewer (Version 1.6.9) package program. Since the concept of "Contemporary Turkish Thought" discussed in this research is the subject of different interdisciplinary approaches, it offers the opportunity to integrate information from various perspectives. Since it was aimed to scan the title, content and keyword of the word "Contemporary Turkish Thought" in all languages and all types of publications, 1,945 works were accessed and analyzed. Looking at the year-based distribution of previously published works on "Contemporary Turkish Thought", the year with the highest number of publications is 2021 with 173 works. It is followed by 2020 with 159 works (8.17%). In the increase from 2020 to 2021, we can say that the interest of researchers in works focusing on Contemporary Turkish Thought has increased. In 2022, 151 works (7.76%) were published. The decline in 2022 may indicate that interest in this area may change periodically. It was published in 1992, 1984, 1981, 1980 and 1977 with the fewest works (1 work) (0.05%). In this context, by examining the works of these years, the thoughts specific to those periods and remarkable thoughts can be brought to light. In the distribution of the most published works by publication type, 1,877 journal articles were reached. Journal articles constitute 96.50% of the published works. These data show that journal articles are more dominant than publication types. On the other hand, the least type of publication belongs to the conference paper with 1.44%. In this context, a lower rate of conference proceedings may indicate that researchers are working more on journal articles or focusing more on written works rather than presenting at conferences. In

the distribution of published works by country, the highest number of publications is Türkiye with 1,588. Other countries in the top five are the United States with 86 works (4.50%), England with 45 works (2.31%), Russia with 21 works (1.07%) and Germany with 19 works (1%). It is noteworthy that the number of publications in this field in Türkiye is much higher than the sum of other countries. It can be mentioned that this reflects the active participation of researchers in Türkiye in understanding and analyzing Contemporary Turkish Thought. However, it seems that other countries have also shown a certain interest and contribution to this issue. The largest number of publications is in English with 1,222. Works published in English constitute 62.9% of the distribution according to the language of publication. The least common language is Estonian, Norwegian, Polish, Portuguese, Slovak and Slovenian with a rate of 0.05%. This result may indicate that the English language is widely preferred in terms of scientific communication and sharing, and that researchers working in this language have an advantage in delivering their works to a wider audience. When we look at the distribution of published works according to the index information, the highest number of publications belongs to the Emerging Sources Citation Index (ESCI) index with 825. It is followed by the Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) index with 621 works and a rate of 31.90%. The index with the lowest distribution of published works according to the index information is "Book Citation Index – Science (BKCI-S)" with a rate of 0.20%. This shows that journal articles or other types of publications are more preferred than books. According to the results of co-author connections, which show the cooperation between the authors, Gürkan Öztürk has the highest number of works with 16 works. Hamit Acemoğlu has 11 works, the number of citations is 73 and the total connection power is 41. Subsequently, there are authors named Murat Akyol, Yüksel Küçükzeybek and Mustafa Oktay Tarhan with 4 publication issues, 135 citations and 41 total connection power. The most cited authors are H. Karadede and E. Ünlü with 2 works, 456 citations and 3 total link strengths. The country with the most citations; Türkiye (9.256 citations). According to the bibliometric matching analysis of the institutions, Atatürk University is the leader with (384) works. The most commonly used keywords are Turkey with 130 repetitions, Mustafa Kemal Atatürk with 73 repetitions, modernization with 39 repetitions, education with 24 repetitions, Islam and the Ottoman Empire with 19 repetitions, nationalism with 15 repetitions, Kemalism with 14 repetitions, secularism and critical thinking with 9 repetitions, democracy with 7 repetitions. Since this study is limited to the bibliometric analysis of the studies published in the Web of Science (WOS) between 1977-2022, it is recommended to research similar studies in different databases in certain periods in order to explore current developments, perspectives from different disciplines and research trends. In addition, in future studies, the roles and trends of different regions in scientific production can be determined by examining the geographical distribution of publications. In addition, research in which contemporary

Turkish thought is evaluated in historical contexts in order to understand the political, cultural, and intellectual evolution of modern Türkiye, studies to understand its cultural context and social effects, and studies to understand the role of language can be carried out.